

Fait T. Antikoncepce. Průvodce ošetřujícího lékaře. Praha: Jessenius Maxdorf 2008. 103 stran. ISBN 978-80-7345-172-1.

Posuzovaná monografie MUDr. Faita je svěží formou psaná příručka nejen ambulantního gynekologa pro jeho rozhodovací algoritmus volby vhodné antikoncepční metody pro jeho pacientky. Kniha má malý kapesní formát o 103 stránkách textu. Údaje v ní obsažené jsou čerstvého data, kniha vychází v roce 2008. Její obsah je velmi logicky členěn. Neodchyluje se od standardního způsobu klasifikace metod antikoncepce, které vycházejí v pořadí podle četnosti užívání té které v populaci. Je tudíž logické, že úvodní část, zabírající téměř polovinu hodnocené knihy, obsahuje údaje o kombinované hormonální antikoncepci. Autor v ní popisuje jak historický vznik této metody, její rozvoj v počtu obyvatel v naší populaci, chemii i farmakologii jednotlivých preparátů. Velmi detailně jsou popisována různá rizika hormonálních antikoncepčních metod, což je v současné době velké kritiky zejména interních lékařů a intenzivistů vůči hormonální antikoncepci vzhledem k riziku k tromboembolické nemoci velmi žádoucí. Autor popisuje i netradiční možnosti podávání těchto preparátů, jako je kontinuální aplikace kontracepčních tablet, jejichž výhodou není jenom komfort klientky (absence periodického menstruačního krvácení), ale tento způsob podávání je významný i z terapeutického hlediska, zejména při léčbě endometriózy. Jsou zmíněny i relativně nedávno zavedené metody neperorální aplikačních forem hormonální kontracepce, jako je transdermální antikoncepční systém Evra, který je v současné době ženami

velmi vstřícně přijímán, tak i vaginální kroužek NuvaRing, který ženami zatím hodnocen s rozpaky.

Samostatná kapitola je věnována gestagení antikoncepci, která i přes svá některá negativa značí velký pokrok a možnosti využití benefitů antikoncepce u žen, u nichž je podávání estrogenů spojeno s vysokým rizikem. Velká budoucnost této antikoncepce je zejména v oblasti plánovaného rodičovství v průběhu laktace ženy. Nejsou popisovány pouze perorální metody této antikoncepce, ale též nitroděložní systém Mirena, jemuž patří velká budoucnost a depotní subkutánní formy antikoncepce, které jsou zatím u nás využívány pouze malou skupinou žen. Autor se nevyhýbá ani odpovědím na časté otázky žen týkající se vlivu antikoncepce na sexuální chování ženy a zcela otevřeně přiznává ztrátu libida u malého procenta uživatelů.

Velmi prakticky je pojata kapitola o postkoitální antikoncepci, která je denním chlebem spíše službu majících lékařů v lůžkových zařízeních než ambulantních specialistů.

Již daleko menší prostor autor věnoval statí o nitroděložních těliscích. V této oblasti popisuje vývoj stále nižší frekvence zavádění klasických nitroděložních tělísek ve prospěch vskutku revolučního nitroděložního systému Mirena s kontinuálním vylučováním levonorgestrelu. Zcela okrajově jsou zmíněny spermicidy. Tyto preparáty jsou vskutku používány ženami v minimálním měřítku. Ani bariérové antikoncepci (kondom, vaginální pesar, cervikální klobouček) není věnováno

nadbytek prostoru, přestože používání kondomu je stále velmi časté antikoncepční chování a to nejen v promiskuitní populaci. Dle mého názoru sterilizace nepatří mezi antikoncepční metody, přestože je to významná metoda v oblasti plánování rodičovství.

Přirozené antikoncepční metody jsou zmíněny pouze okrajově. Nutno nicméně podotknout, že tyto metody nepoužívají pouze praktikující katolíci, pro které je kromě těchto metod jiná antikoncepční metoda nepřijatelná, ale jsou v oblibě i u žen, pro něž je z psychologického hlediska aplikace cizorodých, chemických látek nepřijatelná.

Knihu uzavírá seznam 163, většinou recentních citovaných položek literatury, seznam použitých zkratk, medailónků autora a pojmový a jmenný rejstřík.

Součástí textu jsou i přehledné tabulky a ilustrační obrázky. Je nabíledni, že kniha vyšla s podporou sponzorů a to jak výrobců a distributorů antikoncepčních preparátů, tak nakladatelství lékařské literatury a dalších. Texty reklam, které jsou vloženy do textu, doplňují svými informacemi text autora.

Závěrem možno konstatovat, že přestože je zaměření knihy cíleno na oblast hormonální antikoncepce a je patrně odsunutí do pozadí jiných antikoncepčních metod, je tato kniha jistě velkým přínosem pro rozšiřování poznatků této oblasti reprodukční medicíny.

prof. MUDr. Aleš Roztočil, CSc.

www.nemji.cz

e-mail: roztocila@nemji.cz

Doručeno do redakce: 6. 4. 2009